

'T VLAAMSCH GEZIN

Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

Roman door A. HANS.

(Vervolg).

Oud Gent.

Hij besloot Brugge te beveiligen, want uit Ieper zouden de Franschen naar Vlaanderens hoofdstad oprukken en meester worden van het Zwin en de kust. En zouden de Leliaarts van Brugge niet hetzelfde doel bereiken als die te Ieper en in de andere zuidelijke steden.

Artevelde marcheerde met zijn leger heen en koos een stelling tusschen Brugge en Ieper. Het was bij West-Roozebeke, dat de Vlamingen hun kamp opsloegen.

Hier moest nu het pleit beslist worden !

DE SLAG BIJ WEST-ROOZEBEKE.

't Was avond... In de verte zag men de vuren der Franschen.

Jeroen, de wapenjongen van Filips van Artevelde, ging in de tent van zijn meester.

Filips vrouw was daar ook. Yolanda staarde droevig in het vuur. Haar broeder was eenige dagen te voren bij Ieper gesneuveld. Morgen kon ze weduwe worden...

Of ze zou een der meest geeerde vrouwen van het Westen zijn ! Een overwinning immers moest haar man opvoeren tot een positie als van een vorst.

Maar Yolanda werd door geheimzinnigen angst gekweld. Toen zij met haar gemaal herwaarts kwam, vloog een bende kraaien krieschend boven het leger. De vogels volgden het getrouw... Menigeen zag daarin een kwade voor-spelling...

Morgen ! O, wat zou de uitslag van de worsteling zijn !

Nog eenige oversten kwamen met Filips spreken. Eindelijk gingen ze heen. Artevede en Yolanda namen hun avondmaal. Jeroen bediende hen. Er werd weinig gesproken. 't Was zulk een ernstige avond... Wie zou er morgen om dezen tijd nog leven ? O, al die ellende, die rampen, die rouw, omdat Lodewijk van Male geen recht wilde schenken aan een volk, dat niets anders vroeg, dan vreedzaam te werken en rustig, maar vrij te leven !

— Jeroen, jongen, ga nu maar slapen, zei Artevelde vriendelijk.

Reeds maanden had de knaap hem trouw gediend... Filips gaf hem de hand en sprak nog :

— Als morgen de slag begint, begeef u naar het dorp.

— O, heer, laat mij bij u blijven...

— Neen, vriendje, dat mag niet... Wacht mij in het dorp af. Gij hebt nog niet de jaren om te strijden.

— 't Is niet om te strijden, maar om uw wapens te dragen en...

Jeroen zweeg even, maar dan vervolgde hij : « En om u te helpen, heer, als ge gewond zijt ».

— Brave knaap, ge zult een flinke Gentenaar worden. Maar altijd moet ge aan uw hoofdman gehoorzamen, niet ? Dus ge zult morgen naar het dorp gaan.

Jeroen strekte zich in een bijtent op een paardedeken uit. Hij was al gewoon rustig te slapen, al lag hij niet op een bed. Maar nu bleef hij wakker. Er ging zooveel door zijn hoofd.

Eensklaps hoorde hij iemand naderen. Jeroen sprong op. Neen, hij vergiste zich niet. Er werd dicht bij hem gesproken. En Jeroen verstond wat men zei :

— Dit is zijn tent ! Laat ons binnen sluipen... en we kunnen hem dooden in zijn slaap.

Jeroen aarzelde geen oogenblik meer. Ha, twee sluipmoordenaars wilden zijn meester aanvallen. De knaap liep de tent van Artevelde binnen. Yolanda zat nog bij het vuur. Filips sluimerde op een matras.

— Wat is er ? vroeg de vrouwe ontsteld.

— Sluipmoordenaars !... O, heer, sta op ! riep Jeroen en hij schudde Artevelde bij den arm.

De ruwaard rees van zijn legerstede en greep zijn zwaard. Jeroen blies op een trompet. De schelmen merkten dat hun toeleg mislukt was. Ze wilden vluchten. Jeroen volgde hen. Andere Vlamingen snelden toe en de knaap wees hun de verraders. Deze werden gegrepen.

Een van hen werd herkend; het was Ko, de vroegere beul en overste der wapenknechten bij ridder Benekamp.

Armand de Ketelaar verzekerde het. En de verrader kon niet loochenen. Hij viel op de knieën en bad om genade...

Maar men hield kort recht. De twee spionnen werden aan een boom gehangen. Ko huilde tot de strop zijn hals toesnoerde.

Artevelde dankte Jeroen hartelijk en Yolanda kuste hem als een moeder. De knaap sliep den ganschen nacht niet meer.

Eindelijk brak de morgen aan. Er hing een mist over het land. Artevelde wilde, dat ook zijn vrouw naar het dorp ging. Eindelijk gaf ze toe. Yolanda was zoo angstig. Ze schreide bij het afscheid... Ze had een voorgevoel of ze haar echtgenoot voor 't laatst zag. Filips drukte Jeroen de hand. « Zorg voor de vrouwe », zei hij. « Gij zijt een wakkere knaap ».

En Yolande en Jeroen verlieten het kamp.

— En nu moet, mompelde Artevelde.

Toch gevoelde hij zich ook bezwaard. Kon hij op zijn leger rekenen ! Het was een vreeselijke vraag. En toch rees ze telkens op.

Het lot van Komen, Wervik en Poperinge, had diepen indruk gemaakt op de burgers van kleinere steden, die in hun gemoed toch naijver hadden tegen Gent.

De Gentenaars zouden strijden tot den dood; dat wist Filips...

Maar de anderen... Hun geestdrift was gezakt.

Artevelde wilde hun moed opwekken. Hij verzamelde de hoofdlieden en zooveel mogelijk burgers om zich heen. Hij zou hun spreken over die andere worsteling, met schitterende zege bekroond.

Groeninge ! De slag van 1302. Ook toen stonden de Vlaamsche gemeentemannen tegenover 't machtig Fransche leger.

In 1302 had de Fransche koningin haar troepen naar Vlaanderen gezonden met het bevel : « Doorsteekt de zeugen en de verkens met zwaarden, slaat de honden dood ! » Deze onmenschelijke woorden, gesproken door... eene vrouw, werden getrouw volbracht.

Ook toen teekenden bloed en vlammen den weg, dien 't Fransche heir volgden. De mannen waren naar Kortrijk getogen; maar vrouwen en ouderlingen werden wreed omgebracht. Zelfs kinderen moesten het ontgelden. En toen de wraak tegen weerlooze menschen gewoed had, sloeg ze over op kerken, kloosters, huizen en hutten. Ja, beelden der heiligen werden onthoofd en verbrijzeld, als droegen zij schuld aan de Brugsche metten. 's Avonds kleurde de hemel zich rood door de vlammen, die de gebouwen vernietigden. De Franschen hielden hun intocht!

Fransche bespieders brachten het nieuws dezer barbaarschheid aan de Klauwaarts over. En nogmaals konden deze zich voorstellen, welk lot Vlaanderen bedreigde, moest de zegepraal aan de zijde der vreemdelingen wezen! De nederige ambachtslieden zouden strijden met den moed der wanhoop...

Ons leger nam toen ook stellingen in. 't Was aan de Leye; die waren met tenten overdekt. Bannieren en wimpels wapperden. Wit, rood en blauw... 't waren de kleuren van Brugge en menige tente vertoonde ze. De stadsgegrootten van Breydel en De Coninc vormden 't hoofddeel van ons heir. De groote banier van Vlaanderen, de zwarte leeuw met bloedroode tong en vreeselijke klauwen, ontplooidde zich op 't paviljoen van Gwyde van Namen. De gouden standaard van Willem van Gulik duidde de plaats aan, waar de dappere kerels van 't Vrije hunne wapenen scherpten.

Artevelde herinnerde er aan, hoe in 1302 de Leliaarts de poorten van Gent gesloten hielden, om de wevers te beletten naar Kortrijk te gaan.

Een edele Klauwaart zon op een middel om de Leliaarts te verschalken. Hij hijgde van verlangen zich te scharen nevens de edelen, die den graaf getrouw waren gebleven. Die fiere Gentenaar was Jan Borluut!

Het volk in Gent verkeerde in diepe ellende. De boeren uit 't omliggende waren te Kortrijk. Geen levensmiddelen kwamen dus in de stad; natuurlijk hadden de lagere standen het meest te verduren.

Jan Borluut kende slechts één redmiddel. Het volk moest vrij worden! En daarom naar Kortrijk! Met 700 getrouwen geraakte de held in 't geheim buiten de stede. Onder luid gejubel werden de Gentenaars door hunne broederen ontvangen.

Ook te Ieperen hadden de Leliaarts 't roer in handen; maar ze moesten sturen gelijk de burgers het eischten. Het volk wilde naar Kortrijk! 1200 voetknechten en boogschutters vertrokken uit Ieperen om 't Vlaamsche leger te versterken.

Artevelde herinnerde aan Jan van Renesse, een der dapperste en behendigste krijgsoversten van zijn tijd, die met Zeeuwsche heeren het klein getal edelen kwam vergrooten. Kortom ongeveer 25.000 man stonden gereed Vlaanderen te verdedigen.

Vijf en twintig duizend Vlamingen tegen zestig duizend Franschen! En 't was toen als nu:

Wevers, volders, visschers, smeden, timmerlieden, metsers, molenaars,

kaarsgieters, wevers, beenhouwers, huidevetters, houtwerkers, zagers, groentekweekers, handschoenwerkers, tegeldekkers e. a., ambachtslieden dus, slechts beschermd door een lederen kolder, met stalen schubben en een ijzeren hoed; gewapend met hand- en voetbogen, lansen, bijlen, speren of met eene « gepinde staaf » den vreeselijken goedendag, dat was 't hoofdbestanddeel van 't Vlaamsche leger.

Toen in 1302 hadden Gwyde van Namen en Willem van Gulik het leger toegesproken :

— « Dappere en moedige lieden ! » spraken ze, « strijdt hardnekkig voor uwe vrouwen en kinderen, voor de keuren en voorrechten van uw vaderland. De nederlaag is de verdelging uwer nabestaanden. Schenkt geen genade maar doodt alles ! Moest een der onzen vluchten of achteruitdeinzen, zich bukken om buit te verzamelen, dat hij onmiddellijk setrve ! Slaat naar den kop der paarden... een gevallen ros... een verloren ruiter. Al onze hoop is op God gevestigd ; Hij zal ons in deze rechtvaardige zaak helpen. Sluit de rangen, weerstaat den schok der ruitery en de overwinning is ons. »

Zoo sprak ook Artevelde nu. Een priester droeg in 1302 voor het leger het misoffer op. De aanvoerders gingen ter Communie. Ieder strijder knielde... en als één man bracht 't gansche Vlaamsche heir een deeltje der heilige aarde aan de lippen... der aarde van Vlaanderen, waarvoor de fiere Klauwaarts hun bloed veil hadden.

En eveneens thans hadden minderbroeders de mis opgedragen.

Artevelde herinnerde aan het verloop van de worsteling in 1302.

Geen enkele Leliaart bleef gespaard. Eenige Fransche heeren echter werden gevangen genomen. De Klauwaarts joegen de vluchtelingen twee mijlen ver na. 's Avonds zag men Franschen vóór de poorten van Doornik. Ridders verkochten er hunne wapenrusting voor een homp brood en nog beefden de beangstigde edelen te veel, om het voedsel naar den mond te brengen.

Ja, de moe-ge tergde Leeuw van Vlaanderen had zijn klauwen geweldig uitgeslagen. Op een klein stuk perkament, hem door een Franschen ridder toegezonden, lazen Filips de Schoone en Johanna van Navarre de voor hen zoo schrikkelijke tijding.

De Vlamingen vonden veel buit, fluweelen tenten, met edelgesteenten versierd, wapenen, wagens en ook eenige menigte paarden. Op het slagveld verzamelden de Klauwaarts meer dan vijf honderd gulden sporen, welke als zegeteeken in de O. L. V.-kerk te Kortrijk opgehangen werden.

De slag duurde drie uren, maar welk eene worsteling ! Drie en zestig graven en baronnen, elfhonderd ridders en verscheidene duizenden (men zegt zelfs 20,000) andere krijgslieden verloren hun leven op 't Groeningheweld. Slechts een honderdtal Vlamingen sneuvelden.

En toen Artevelde nu zijn mannen aangezet had, ook de overwinning te bevechten, klonk geestdriftig de kreet :

— Vlaanderen den Leeuw ! Sterven of overwinnen !

Maar, 't waren de Gentenaars, die het luidst dien kreet aanhieven.

De mist trok op. De Vlamingen waren onstuimig om den vijand aan te tasten.

Kervyn de Lettenhove beschrijft als volgt wat er dan gebeurde :

Evenwel verwonderden de Vlamingen zich hoelang zoo meer, dat de Franschen niet verschenen. Hun geduld liep ten einde; het was acht ure van den morgen, en een dikke nevel herinnerde hun den strijddag van Kortrijk, zonder dat zij bedacht waren de voorzichtigheid hunner vaderen te volgen, die zonder zich te verroeren, den schok der Fransche ruitery hadden afgewacht.

Filips van Artevelde hield zich al te zeer verzekerd van den goeden uitval, omdat hij, naar 't voorbeeld van Willem van Gulik, van noodlottiger gedachtenis, aan al de zijnen bevolen had hun armen te kruisen en hun zware ijzeren jachtsprieten recht vóór zich uit te dragen : op het oogenblik der worsteling, moesten de kanonkogels en de pijlen der boogschutters de gelederen der ridders en der Fransche geoefende troepen voor hen openen. In deze schikking was alles voorzien voor de overwinning ; niets voor den tegenslag.

De Vlamingen hadden het bevel bekomen om voorwaarts op te trekken ; en aanstands afziende van de bescherming hunner verschansingen, zochten zij een engen weg te midden der moerassen, die voor hen lagen, om eenen grooten heuvel te beklimmen, welken men den Goudberg noemde. Daar ontmoetten zij het Fransche leger bijna op het zelfde oogenblik dat de eerste zonnestralen, den nevel verdrijvende, de gemeentelijke troepen vlak in het aangezicht troffen.

De Vlaamsche schietgevaarten hebben reeds het sein der worsteling gegeven, en bij hun ontploffing, is een Vlaamsche ridder, die onder den standaard van Karel VI diende, gesneuveld, als wilde de Hemel hun niet veroorloven getuige te zijn van eene zegepraal, door zijn verraad voorbereid : het is de Heer Halewyn : Antoon Flotte ligt naast zijne zijde.

Een zegekreet weerklonk onder de Vlamingen; hunne ontzaggelijke strijdmacht dringt voorwaarts en valt met zulken geweldigen schok op het Fransche leger dat het eenen stap en half terug deinst. Maar de heer Clisson had de krijgslist der Vlamingen gezien, en door eene behendige beweging breidde hij zijne beide legervleugels uit, welke aangevoerd werden door de hertogen van Berri en Bourbon ; dan bevoel hij den ridders hunne paarden weg te zenden en de Vlaamsche burgertroepen van verre met hunne lange lansen te treffen, onderwijl hunne voetknechten, over het grasveld kropen, onder de jachtsprieten der gemeente mannen doordrongen en hun tegenstrijders met dolken vermoordden.

Nu week het leger der Vlamingen op zijne beurt. De eerste gelederen, gekwetst zonder zich te kunnen verdedigen, wierpen zich terug op degenen, die hen volgden ; waren eenigen door het vijandelijke staal getroffen, veel

meer anderen voelden hun borst breken in dien afgrijslijken terugvloed van vijftig duizend mannen, die op elkander rolden. Op tien strijders, bezweken er negen door verstikking. Somwijlen hield die ontzaglijke massa stand in haren tragen en onstuimigen aftocht, en even als het everzwijn tot het uiterste voortgejaagd, verspreidde zij den schrik onder de jagers. De Vlaamsche gemeentetroepen waren teruggekomen tot bij de beek, aan welker overkant zij den vorigen dag gelegerd hadden. Naarmate zij op de vochtige en moerassige vlakte afdaalden, groeide de wanorde nog aan; eenieder deed zijn best om den eerste den tegenoverliggenden heuvel te beklauteren.

Te vergeefs trachtte Filips van Artevelde hen te verzamelen; hij zelf werd in hunne vlucht meegesleept tot bij eenen berg, door zijn dorren en zandachtigen bodem den Keyaardsberg geheeten.

Om dien te overklommen en Staden, Torhout en daarna Tielt of Brugge te bereiken, bestond er slechts een diepe, holle weg, te midden van een bosch, welks door elkander gegroeide boomtakken nu eens een soort van gewelf en dan weer een belemmerden barreel vormden.

Daar stierf Filips van Artevelde, onder de voeten zijner strijdgezellen vertrappt, doof voor zijn stem en ongeduldig om zich een doortocht te banen en aldus aan de vervolging der Franschen te ontsnappen.

Drie duizend Gentenaars wilden stand houden aan den Mandel. Zij weigerden te vluchten en stierven bijna tot den laatsten man. De Franschen zegevierden. De slag had zeer kort geduurd. Lodewijk van Male had zich met zijn bende afzonderlijk moeten houden. Dat was een diepe vernedering. 't Scheen of men hem niet vertrouwde en dat gaat zoo, als men eigen volk bestrijdt.

De jonge koning van Frankrijk had maar van ver den slag gezien, toen de mist optrok. Nu kwam men hem geluk wenschen. De koning wilde het lijk van Artevelde zien. Men ging het zoeken. De wapenknechten vonden een gewonde, zekeren Sneysens. Deze wees het lichaam van Filips, dat dicht bij hem lag. De koning kwam kijken. Hij zei tot Sneysens : « Ik zal u laten verplegen, als gij Franschman wilt worden ».

De stervende richtte zich nog even op en sprak : « Ik was en ben Vlaming en zal als Vlaming sterven ! » En de held gaf kort daarna den geest.

De koning liet het lijk van Artevelde aan een boom ophangen.

.....

Jeroen had vrouwe van Artevelde op het dorp in een huis geleid. Het duurde niet lang, of vluchtelingen kwamen aangerend. Ze brachten het nieuws van de nederlaag. Vrouwe van Artevelde wilde naar buiten snellen, om haar man te zoeken. Ze zou echter door den stroom der vluchtelingen verpletterd worden. Eindelijk kon Jeroen haar bewegen op een paard te stijgen. Een ridder, die aan de zijde der Vlamingen streed, zou haar naar Tielt geleiden.

— Dan kan ik den hoofdman waarschuwen, zei Jeroen, want hij wilde

niet vertrekken, zonder te weten wat er van zijn meester en vader geworden was.

Lang zwierf hij rond, gruwend van al die dooden... De avond viel en angstig kroop de schildknaap in een hoeve.

Den volgenden dag zocht hij nog... En tegen den avond zag hij Filips' lijk eindelijk aan den boom. Nog eenige burgers stonden er bij.

— Ach, de ruwaard ! riep Jeroen met een snik.

— Is het waarlijk van Artevelde ? vroeg men.

— Ja ! O, help mij om hem af te nemen en hier te begraven !

De burgers sneden het lichaam van den boom en begroeven het aan den voet van den stam. Droevig keerde Jeroen naar Gent terug.

Daags na den veldslag begaf de Fransche koning zich naar Torhout. Hier kwamen twaalf afgevaardigden van Brugge hem genade voor hun stad vragen. Ze mochten de plundering afkopen voor een groote som.

De Fransche soldeniers hadden gehoopt op den buit der rijke stede.

Uit woede verwoestten ze nu de omgeving, de bevolking vermoordend.

Lodewijk van Male kon dat niet beletten. Hij was de vasal van den Franschen vorst. Karel VI, die niet sterk van hoofd was, scheen met waanzinnige vreugde die verwoesting te zien.

Hij trok naar Kortrijk waar de gulden sporen hingen van 1302... Dit was genoeg om die stad te verwoesten. Lodewijk van Male wierp zich nu voor zijn voeten, om dat vonnis te vermijden. 't Hielp hem niet. Kortrijk werd in brand gestoken en vrouwen en jonge meisjes weggevoerd om als laten verkocht te worden.

De Gentenaren hadden alle Vlaamsche vluchtelingen in hun stad toegelaten en de poorten gesloten... Ze zouden zich tot 't uiterste verdedigen.

BESLUIT

Daar het December werd en de langdurige regen Vlaanderen als in een moeras veranderde, besloot de Raad van den Franschen koning de vijandelijkheden te staken en het hoofdkwartier te Doornik te vestigen.

Karel VI meende nu wel gemakkelijk de onderwerping van Gent te zullen verkrijgen en zond er boden heen.

Marcus van Blauwhuize, die uit Engeland terug gekeerd was, wakkerde tot verzet aan. Hij hoopte op hulp van over de zee. En hij vond steun bij Pieter Van den Bossche en Akkerman. Afgevaardigden, door Marcus geleid, begaven zich naar Doornik.

De Fransche geschiedschrijver Froissaert verklaarde, dat men de Vlaamsche afgezanten zoo hardnekkig en trotsch vond, als hadden zij den slag gewonnen.

De ooms van den Franschen vorst bestoten den oorlog tot de Lente te

schorsen. Ze wilden in de Fransche gemeenten de zucht naar vrijheid smoren, lieten een bezetting te Brugge, Ieper, Kortrijk, Oudenaarde en ook te Aardenburg, om Gent aan het Zwin af te sluiten...

En waarlijk ook Frankrijk had maanden plundering plaats en de Koning vernietigde zelfs al de voorrechten van Parijs.

Lodewijk van Male volgde dat voorbeeld in Vlaanderen. Al de leden der vrijheidspartij, die niet naar Gent geweken waren, werden vervolgd. Elken dag hadden er terechtstellingen plaats, Talrijke Vlamingen weken uit. Toen ze de haven van Sluis verlieten zagen ze het lijk van Bartel Coolman, admiraal van Artevelde's vloot aan de galg.

De gemeenten moesten hun keuren aan den graaf afleveren, wat in het kasteel van Rijsel gebeurde.

De Gentenaren dachten aan tegenweer. Ackerman verjoeg in Februari de Franschen uit Aardenburg. Engelschen landden te Kales, versloegen grafelijke benden bij Mardijk en rukten Duinkerke binnen. Bergen, Cassel en Broeckburg moesten zich onderwerpen. Poperinge en Meesen openden de poorten voor de Engelschen. Ackerman sloeg zijn kamp voor Brugge. Aan de kust verjoeg men de ambtenaren van Lodewijk van Male. Ackerman voegde zich met twintig duizend man bij de Britten. Nicolaas Pycke was in dit leger hoofdman. Men besloot Ieper te omsingelen. Maar de stad had een sterk garnizoen en de burgerij durfde niet tegen den graaf ingaan. De meest vrijheidsminnenden waren immers verdwenen.

Maanden duurde het beleg. De bestormingen werden afgeslagen. Een Fransch leger kwam Ieper ter hulp. De Engelschen en Vlamingen deden nog een laatste poging en aan de Meensche poort werd vreeselijk geworsteld. Ook aan de Dixmuidsche poort woedde de strijd.

Ieper hield stand. De Engelschen trokken af op Grevelingen en de Vlamingen onder Ackerman naar Gent.

Ackerman waagde nog een aanval op Audenaarde en drong de stad binnen, waar hij een rijken voorraad vond.

De Franschen wilden den oorlog eindigen, er heerschte tweedracht onder de prinsen. Men had geen soldij om het groote leger te betalen. En de oomen van den koning knoopten onderhandelingen aan met de Engelschen.

Deze eischten dat de Vlamingen daarin betrokken zouden worden. Lodewijk van Male verzette er zich tegen.

Ackerman, Van den Bossche en van Blauwhuize besloten toen, de vijandelijkheden voort te zetten. Het gemeenteleger verscheen tot bij Rijsel. Toen gaven de Franschen toe en de Vlamingen traden, buiten hun graaf om bij de vredesonderhandelingen op.

't Was voor Lodewijk van Male een diepe vernedering.

Te Sint-Omaars hoorde hij dat er een verdrag gesloten was. Het greep hem geweldig aan. Vier dagen later stierf hij... Zijn vrouw was hem reeds voorgegaan in 't graf.

Gent had eervolle voorwaarden bedongen, al was er nu meer dan een jaar na den slag van Roozebeke verloopen.

.....
 Marcus van Blauwhuize had bij dit alles een gewichtige rol gespeeld. Hij bezat te Gent veel invloed en bleef in deze stede wonen.

Zekeren avond had hij Klara ter wandeling geleid langs de Leie-meersch.

Het was zoet Lenteweer. Rust lag over de streek.

— Eindelijk is het vrede, zeide de edelman.

En ze spraken over de gebeurtenissen.

— We hebben allen veel geleden, hernam Marcus. Nu mag er ook voor ons rust komen... O, Klara, de lotgevallen en de belangen van Vlaanderen hebben ons te samen gebracht. Laat ons bij elkaar blijven. Wilt gij mijn vrouw worden!

De jonge weduwe had deze verklaring verwacht. Reeds eenigen tijd las ze in Marcus blik dien wensch... En ze had haar antwoord overwogen. Er was strijd geweest in haar gemoed... Nu woonde er kalmte. En Klara stemde toe...

Eenige maanden later werd het huwelijk gesloten... Een huiselijk feest had plaats. Daar waren Nicolaas Pycke en zijn vrouw Yolanda, Artevelde's weduwe, Van den Bossche, Ackerman, en ook Heinsz en Maryke, de voormalige veellieden der Honte...

En allen verheugden zich in 't geluk van het echtpaar.

Jan Yoens en Filips van Artevelde waren nu tot de geschiedenis overgegaan, die hun namen bewaart als die aan volkshelden...

EINDE.

BERICHT.

„HET VLAAMSCH GEZIN” krijgt meer en meer vrienden. Daarom wil het dan ook wat flinker voor den dag komen.

Ons blad verschijnt de volgende week op grooter formaat, waardoor het zich beter leent, om meer inhoud aan onze getrouwe lezers te brengen.

Dan verschijnt de boeiende roman van A. HANS « **Het Schot in den nacht** ». Verder vindt de lezer een Weekklapper, een novelle, bijzonderheden over Vlaanderen, wetenwaardigheden, grappen, enz.

Er wordt zorg gedragen voor goede illustratie. Wie de nummers van „Het Vlaamsch Gezin” verzamelt, zal aldus in 't bezit komen van een boek met romans, verhalen, kortom met een inhoud vol afwisseling.

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

